

pietersma & spoelstra
ruimtelijke ordening en milieu

**Partiële herziening bestemmingsplan
Buitengebied – Tsjerkeleane 10 Ingelum**

Bezoekadres:
De Sânnen 28
9289 HK Drogeham
Postbus 31
9289 ZH Drogeham
T (0512) 36 99 00
F (0512) 36 99 01
E info@psrom.nl

Gemeente Menameradiel

TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE		pagina
HOOFDSTUK 1 INLEIDING		5
1.1	Aanleiding voor het plan	5
1.2	Planologische regeling	5
1.3	Leeswijzer	5
HOOFDSTUK 2 PLANBESCHRIJVING		6
2.1	Bestaande situatie	6
2.2	Toekomstige situatie	7
HOOFDSTUK 3 BELEID		9
3.1	Rijksbeleid	9
3.2	Provinciaal beleid	9
3.3	Gemeentelijk beleid	10
HOOFDSTUK 4 OMGEVINGSASPECTEN		11
4.1	Milieuzonering	11
4.2	Geluid	11
4.3	Geur	12
4.4	Vermesting en verzuring (ammoniak)	13
4.5	Luchtkwaliteit	13
4.6	Externe veiligheid	16
4.7	Bodem	17
4.8	Ecologie	17
4.9	Archeologie	19
4.10	Landschappelijke inpassing	19
4.11	Water	28
4.12	Lichthinder	30
4.13	Grondgebondenheid	30
4.14	Kabels en leidingen	32

HOOFDSTUK 5 JURIDISCHE PLANBESCHRIJVING	33
5.1 Toelichting op het juridische systeem	33
5.2 Toelichting op de bestemming	33
HOOFDSTUK 6 UITVOERBAARHEID	34
6.1 Maatschappelijke uitvoerbaarheid	34
6.2 Economische uitvoerbaarheid	37
BIJLAGE 1 Archeologisch onderzoek	
BIJLAGE 2 Fijnstofberekening (ISL3a)	
BIJLAGE 3 Landschappelijk inpassingsplan	
BIJLAGE 4 Overlegreacties	
BIJLAGE 5 Wateradvies	

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding voor het plan

Op het perceel Tsjerkeleane 10 te Ingelum is een melkveehouderijbedrijf gevestigd. De ondernemer heeft het voornemen om een nieuwe ligboxstal te bouwen. De voorgenomen uitbreiding is in strijd met het ter plaatse vigerende bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Menameradiel. De nieuwe stal is buiten het agrarisch bouwblok geprojecteerd. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Menameradiel heeft zich in beginsel bereid verklaard planologische medewerking te verlenen aan het voornemen en brengt daarom het voorliggende plan in procedure.

1.2 Plangebied

Zoals uit het bovenstaande duidelijk is geworden omvat het plangebied het onderhavige agrarische bedrijfsperceel. Het plangebied is indicatief weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: ligging van het plangebied (bron: Bing maps)

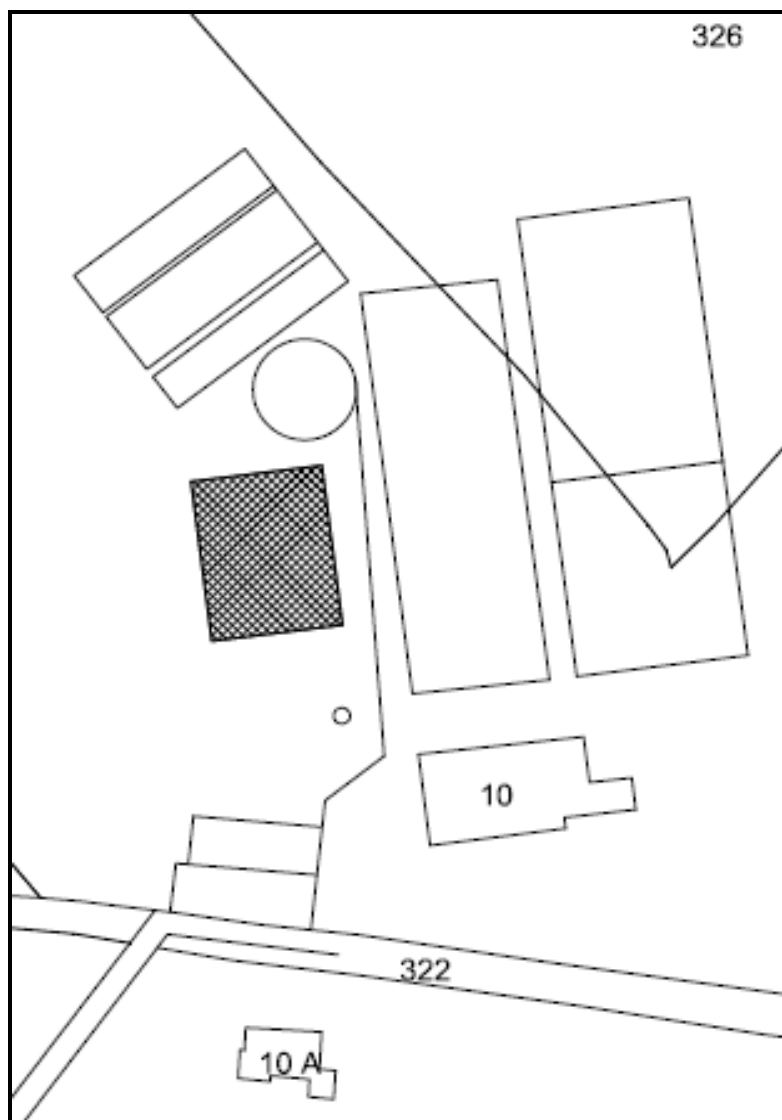
1.3. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van dit bestemmingsplan wordt het plan nader beschreven. Daarbij komt de huidige situatie aan bod en wordt vervolgens ingegaan op de toekomstige situatie. In hoofdstuk 3 wordt het beleidskader geschetst dat relevant is voor het plan. Daarbij wordt ingegaan op het rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid. Onderwerp van hoofdstuk 4 zijn de omgevingsaspecten waaraan de nieuwe ontwikkeling wordt getoetst. Hoofdstuk 5 beschrijft de juridische aspecten van het plan en tenslotte wordt de uitvoerbaarheid van het plan in hoofdstuk 6 toegelicht.

HOOFDSTUK 2. PLANBESCHRIJVING

2.1 Bestaande situatie

In de huidige situatie is op het bedrijfsperceel agrarische bedrijfsbebouwing aanwezig ten behoeve van de melkveehouderij. In onderstaande figuur 2 is deze bebouwing weergegeven.

Figuur 2: bestaande agrarische bebouwing (bron: Bing maps)

Aan de voorzijde van het perceel is de oorspronkelijke boerderij gesitueerd. Ten noorden hiervan zijn twee stallen aanwezig, met daar achter de stallen en andere bebouwing ten behoeve van de melkveehouderij. De huidige vergunde veebezetting bestaat uit 552 stuks melkvee en 169 stuks vrouwelijk jongvee.

Figuur 3: vooraanzicht agrarische bedrijfsbebouwing

2.2 Toekomstige situatie

Het project bestaat uit de bouw van een nieuwe melkveestal en de uitbreiding van een bestaande loods met een kalverenafdeling. Het bestaande deel van de loods wordt momenteel gebruikt als wagenberging. Dit zal ook in de nieuwe situatie zo blijven.

Aanleiding voor de uitbreiding is de wens van het bedrijf om meer ruimte te genereren voor de opfok van eigen jongvee. Dit leidt ertoe dat meer dierplaatsen moeten worden gerealiseerd. Het jongvee zal in de toekomst worden gehuisvest in één van de bestaande melkveestallen. Het melkvee dat in deze stal is gehuisvest zal worden ondergebracht in een andere bestaande stal en de nieuw te bouwen stal. Daarnaast zal er een uitbreiding zijn van het melkvee. In totaal zullen in de nieuwe situatie 671 stuks melkvee en 337 stuks jongvee worden gehouden. Voor een weergave van de situering van de nieuwe stal wordt verwezen naar figuur 4.

Figuur 4: schets toekomstige ligboxstal (meest oostelijk geprojecteerde stal)

HOOFDSTUK 3. BELEID

3.1 Rijksbeleid

Het beleid van het rijk op de ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteit van Nederland tot 2040 is neergelegd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). Het Rijk kiest voor een selectievere inzet van rijksbeleid op slechts 13 nationale belangen. Voor deze belangen acht het Rijk zich verantwoordelijk en wil het resultaten boeken. Buiten deze 13 nationale belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid. Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) vormt het juridisch kader om het rijksbeleid te borgen.

Het rijk kiest drie doelen om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden voor de middellange termijn (2028):

1. Het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur;
2. Het verbeteren en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
3. Het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

De 13 nationale belangen waarvoor het rijk zich verantwoordelijk acht, vloeien voort uit de hier voor genoemde 3 doelen. Deze belangen zijn gelijkwaardig aan elkaar en beïnvloeden elkaar onderling. In het SVIR is een eerste integrale afweging van deze belangen gemaakt.

De benoemde rijksbelangen hebben niet direct betrekking op de ontwikkelingen die binnen het onderhavige plangebied zijn voorgenomen.

3.2 Provinciaal beleid

Het provinciaal omgevingsbeleid van de provincie Fryslân is neergelegd in het Streekplan 2007. Dit beleid heeft zijn juridische vertaling gekregen in de provinciale omgevingsverordening Romte (POV). In deze verordening zijn regels gesteld waarmee bij het vaststellen van ruimtelijke plannen rekening moet worden gehouden.

Schaalvergroting melkveehouderijen

Na realisering van de nieuwe stal ontstaat een agrarisch bouwvlak van 3 ha. Op grond van de verordening is in beginsel een bouwvlak van 1,5 ha. toegestaan. Er kan – onder voorwaarden - medewerking worden verleend aan een groter bouwvlak. In dat geval moet worden aangetoond dat het bedrijf na uitbreiding inpasbaar is qua schaal, verschijningsvorm en in milieuhygiënisch, verkeerskundig, landschappelijk en cultuurhistorisch opzicht. Daarnaast moet worden aangetoond dat het veehouderijbedrijf na uitbreiding nog steeds een grondgebonden karakter heeft. In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op deze omgevingsaspecten. Daaruit zal blijken dat het onderhavige initiatief in dit opzicht past binnen het provinciale beleid en de verordening Romte.

3.3 Gemeentelijk beleid

Het vigerende ruimtelijke beleid voor het plangebied is neergelegd in het bestemmingsplan “Buitengebied”. Daarin zijn de gronden bestemd als “Landelijk gebied”. Aan de gronden is voorts een agrarisch bouwvlak toegekend van maximaal 1,5 ha. De voorgenomen bouw van de ligboxstal komt buiten het bouwvlak te liggen. In de nieuwe situatie ontstaat er een bouwvlak met een totale oppervlakte van 3 ha. Dit past niet binnen de planregels van het plan Buitengebied. Om die reden is de onderhavige planherziening opgesteld.

HOOFDSTUK 4. OMGEVINGSASPECTEN

De voorgenomen bedrijfsuitbreiding kan mogelijk effecten op de omgeving van het plangebied hebben. Daarbij valt te denken aan aspecten als hinder die mogelijk van het bedrijf uitgaat, bijvoorbeeld in de vorm van geluid, geur en stof, beschermde plant- en diersoorten alsmede archeologische waarden die binnen het plangebied voorkomen, e.d. Voor vele van dergelijke aspecten zijn wettelijke regels en/of normen vastgelegd. In het onderstaande zal nader worden ingegaan op die omgevingsaspecten die relevant kunnen zijn voor het onderhavige plan.

4.1 Milieuzonering

Ter bescherming van de leefkwaliteit is het aanbrengen van een ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende en milieugevoelige functies noodzakelijk. Om die reden moet worden onderzocht of in de directe omgeving van het perceel milieugevoelige functies aanwezig zijn en in welke mate de bedrijfsactiviteiten, die vanuit het plangebied worden uitgeoefend, hinderlijk zijn voor deze (gevoelige) functies.

In de VNG-brochure “Bedrijven en milieuzonering” zijn de meest voorkomende vormen van bedrijvigheid beoordeeld op grond van hun hinderlijkheid en aan de hand daarvan verdeeld in een zestal milieucategorieën. Op grond van de mate van milieuhinderlijkheid wordt geadviseerd een bepaalde afstand ten opzichte van gevoelige functies aan te houden, zoals woningen, scholen, e.d. Deze afstandnormen zijn indicatief van aard.

Voor melkveehouderijen wordt ten opzichte van milieugevoelige functies een indicatieve afstand voorgeschreven van minimaal 100 meter. Deze afstand wordt hoofdzakelijk bepaald door de factor geur. Binnen een afstand van 100 meter rond het bedrijf komen geen hindergevoelige functies voor.

4.2 Geluid

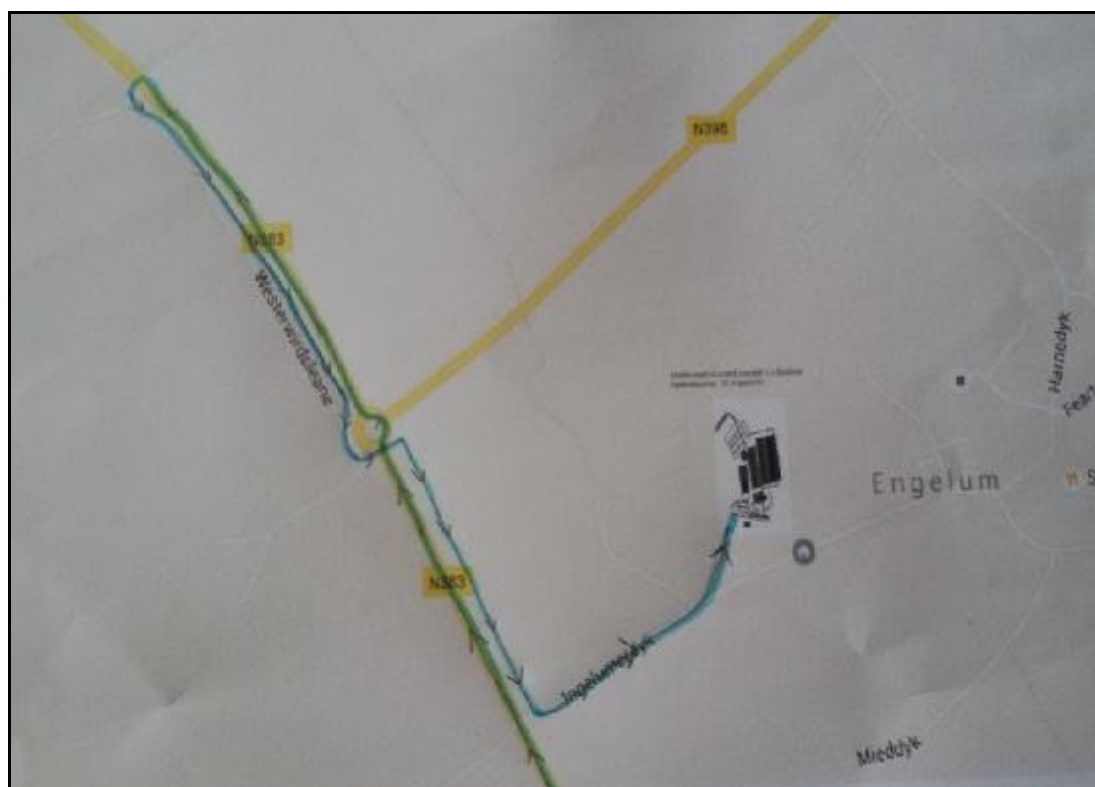
Bij een dergelijk type inrichting is het meeste geluid afkomstig van verkeersbewegingen die de inrichting genereert. De invloed van het project op de vergunde geluidsituatie zal zeer beperkt zijn.

De belangrijkste geluidbronnen binnen de inrichting zijn:

- De tractorbewegingen tussen de voeropslagen en de stallen;
- Het inkuilen;
- Het mixen van de mestkelders en het pompen van mest;
- Het uitrijden van mest;
- De verkeersaantrekkende werking:
  - afvoer melk per tankauto
  - aanvoer veevoeder
  - aan/afvoer vee
  - veearts/veekoopman
  - personenauto's
  - tractorbewegingen op het terrein.

De activiteiten spelen zich in hoofdzaak af in de agrarische dagperiode gelegen tussen 06.00 en 22.00 uur. Incidenteel (bv. tijdens het inkuilen) worden er activiteiten in de avond- en nachtperiode verricht. De verkeersaantrekkende werking is beperkt van omvang. Gezien de omgeving en het feit dat bij het komen en gaan van en naar de inrichting geen woningen van derden worden gepasseerd, zal er amper sprake zijn van hinder naar de omgeving. Gelet op de afstand van woningen van derden (meer dan 100 meter) in de omgeving van de inrichting en het feit dat de uitbreiding aansluit bij de bestaande activiteiten, bestaat de verwachting dat de inrichting kan voldoen aan de normen van de Wet Geluidhinder. Om die reden wordt akoestisch onderzoek niet noodzakelijk geacht.

Om te voorkomen dat het verkeer van en naar het bedrijf overlast veroorzaakt in de omliggende dorpen Bitgummole en Ingelum heeft de agrarisch ondernemer naar aanleiding van contact met bewoners uit deze dorpen een route samengesteld waarbij de dorpen kunnen worden ontzien. Met de vervoerders zijn afspraken gemaakt over deze te volgen voorkeursroute. Deze route is in onderstaande figuur weergegeven.

Figuur 5: voorkeursroute verkeersafwikkeling bedrijf

4.3 Geur

De Wet geurhinder en veehouderij vormt het toetsingskader voor geur. Deze wet geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object. Deze normen hebben enkel betrekking op geur die vrijkomt bij het houden van dieren in stallen. Andere geurbronnen, zoals de opslag van veevoer en mest buiten gebouwen, mestverspreiders en dergelijke worden niet door de wet geregeld.

In de Wet geurhinder worden voor melkrundveehouderijen vaste afstanden ten opzichte van geurgevoelige objecten gehanteerd. Voor een melkrundveehouderij in het buitengebied geldt een afstand van 50 meter ten opzichte van woningen van derden. De dichtstbijzijnde woningen in de omgeving van het bedrijf liggen alle op een afstand van meer dan 100 meter, zodat zonder meer aan de wettelijke afstandsnorm kan worden voldaan.

4.4 Vermesting en verzuring (ammoniak)

Wet Ammoniak en Veehouderij

De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) stelt regels in verband met de emissie van ammoniak die vrijkomt uit dierenverblijven in relatie tot voor ammoniak kwetsbare gebieden. Ammoniakemissie uit andere bronnen, zoals mestopslag en –verwerking wordt in deze wet niet geregeld. De wet heeft ten doel kwetsbare gebieden te beschermen tegen de nadelige gevolgen van de uitstoot van ammoniak uit veehouderijen die in en nabij dergelijke kwetsbare gebieden zijn gelegen. Het gaat daarbij om verzuringsgevoelige gebieden die zijn gelegen binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De oprichting van nieuwe veehouderijen is op grond van de wet niet toegelaten binnen kwetsbare gebieden en een zone van 250 meter daar omheen.

De locatie voor de nieuw te bouwen stal is niet gelegen binnen een gebied dat op grond van de Wav als een kwetsbaar gebied moet worden aangemerkt of in een zone om een dergelijk gebied. Dat betekent dat er geen directe beperkingen zijn volgens de wet.

Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

Behalve de Wav is de Algemene Maatregel van Bestuur ammoniakemissie huisvesting veehouderij (Besluit huisvesting) van toepassing. Met dit besluit wordt invulling gegeven aan het algemene emissiebeleid voor heel Nederland. Het besluit bepaalt dat dierenverblijven waarvoor emissiearme huisvestingssystemen beschikbaar zijn, op den duur emissiearm moeten zijn uitgevoerd. Hiertoe bevat het besluit zogenaamde maximale emissiewaarden. Op grond van het besluit mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden.

De nieuw te bouwen stal zal worden voorzien van een emissiearm systeem RAV A1.101.2. Dit stalsysteem heeft een emissiefactor van 7,4 kg NH₃ per dierplaats. Hiermee wordt voldaan aan de vereisten van het Besluit huisvesting, dat een maximale emissiefactor van 9,5 kg NH₃ voorschrijft. Inmiddels is er een nieuw besluit emissiearme huisvestingssystemen landbouwhuisdieren in voorbereiding. Naar verwachting treedt dit besluit medio dit jaar in werking. De nieuw te bouwen stal en het daarin toegepaste huisvestingssysteem kan naar verwachting ook aan de emissienormen van dit nieuwe besluit voldoen.

4.5 Luchtkwaliteit

In de Wet luchtkwaliteit (2007) zijn normen opgenomen voor de kwaliteit van de buitenlucht. Deze normen hebben betrekking op de concentraties in de buitenlucht van een aantal luchtverontreinigende stoffen. Het betreft de stoffen zwaveldioxide, stikstofdioxide, stikstofdioxide, fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}), lood, koolmonoxide en benzeen. Deze wetgeving vloeit voort uit normen voor luchtkwaliteit die door de Europese Unie zijn gesteld.

Om aan deze Europese normen te voldoen zijn in Nederland extra maatregelen nodig, met name voor fijn stof (PM₁₀) en stikstofdioxide (NO₂). De Nederlandse overheid heeft hiervoor het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) opgesteld. Projecten die van dit NSL deel uit maken hoeven niet afzonderlijk aan de wettelijke normen te worden getoetst. De uitbreiding van agrarische bedrijfsbebouwing vormt geen NSL-project, zodat een afzonderlijke toetsing aan de Wet luchtkwaliteit vereist is.

Bij het opstellen van ruimtelijke plannen die gevolgen kunnen hebben voor de luchtkwaliteit moet worden aangetoond dat bij de uitvoering van dat plan:

- de wettelijke grenswaarden voor de genoemde stoffen niet worden overschreden, dan wel
- bij een beperkte toename van de concentratie van één of meer van de genoemde stoffen door een met het project samenhangende maatregel/effect de luchtkwaliteit per saldo verbetert, dan wel
- het project *niet in betekenende mate* bijdraagt aan de concentratie van een stof waarvoor een grenswaarde is opgenomen.

In het kader van dit bestemmingsplan zal dan ook moeten worden aangegeven of de uitbreiding van de melkveehouderij gevolgen heeft voor de luchtkwaliteit in en rondom het projectgebied en of als gevolg daarvan een overschrijding van de in de wet opgenomen grenswaarden plaatsvindt. Gezien de actuele situatie in Nederland, is met name de beoordeling van fijn stof (PM₁₀) en stikstofdioxide (NO₂) van belang. De overige in de wet genoemde stoffen zijn in verband met aard van de voorgenomen activiteiten niet relevant. De landbouwsector is een belangrijke bron van fijn stof. Dat is de reden dat er in het kader van het NSL (nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit) een apart spoor is ontwikkeld voor de veehouderij. Dit spoor moet ervoor zorgen dat voldoende maatregelen worden getroffen in gebieden waar de bestaande veehouderij een belangrijke oorzaak is van overschrijdingen van de grenswaarden voor fijn stof.

De fijn stof-emissie uit de veehouderij is berekend. In het kader van de aanvraag omgevingsvergunning is een berekening fijn stof conform model ISL 3A versie 2010 (bijlage 2) uitgevoerd. Dit model wordt gebruikt om de verspreiding van fijn stof in de directe omgeving van het plangebied te bepalen. Zie onderstaande tabel waarin de beschermde objecten en de uitkomsten van de berekening zijn weergegeven.

<i>Te beschermen object</i>	<i>RD x-coördinaat</i>	<i>RD y-coördinaat</i>	<i>Concentratie (microgram/m³)</i>	<i>Overschrijding (dagen)</i>
<i>Tsjerkeleane 7</i>	<i>176 758</i>	<i>582 047</i>	<i>17.48</i>	<i>6.1</i>
<i>Tsjerkeleane 12</i>	<i>176 229</i>	<i>582 126</i>	<i>17.48</i>	<i>6.1</i>

Grenswaarden

Voor fijn stof zijn de volgende grenswaarden van toepassing:

- de jaargemiddelde concentratie van zwevende deeltjes is maximaal 40 µg/m³;
- de daggemiddelde concentratie van 50 µg/m³, mag maximaal 35 maal per kalenderjaar worden overschreden.

Uit de berekening blijkt dat de som van de achtergrondwaarde en de emissies van de inrichting niet leiden tot overschrijding van de jaargemiddelde grenswaarden en het aantal dagoverschrijdingen op de beschermde objecten. Geconcludeerd mag worden dat het fijn stof uit de veehouderij geen belemmering vormt voor de realisering van de uitbreiding.

De uitbreiding van het aantal stuks rundvee zal tot een toename van verkeersbewegingen kunnen leiden. Als gevolg hiervan zal eveneens de uitstoot van PM₁₀ en NO₂ toenemen. Plannen die niet in betekenende mate (NIBM) bijdragen aan de luchtkwaliteit hoeven niet meer afzonderlijk te worden getoetst aan de grenswaarden voor de buitenlucht. Om het gemakkelijker te maken worden in de Regeling "niet in betekenende mate bijdragen" categorieën van gevallen aangewezen waarvoor vaststaat dat deze niet in betekenende mate bijdragen aan de luchtverontreiniging. Bij plannen die binnen deze categorie vallen, hoeven geen verdere berekeningen te worden uitgevoerd om aan te tonen dat sprake is van een NIBM situatie. Bij plannen die niet binnen deze categorieën vallen is door VROM in samenwerking met Infomil een specifieke rekentool ontwikkeld waarmee op een eenvoudige en snelle manier kan worden bepaald of er sprake is van een NIBM bijdrage. Voor betreffende inrichting is de tool ingevuld op basis van de onderstaande verkeersbewegingen.

De verkeersbewegingen kunnen worden onderscheiden in verkeersbewegingen op het terrein van de inrichting en de verkeersaantrekkende werking van de inrichting (buiten het terrein van de inrichting). De algemene ervaring leert dat het rijden van voertuigen op het terrein van de inrichting doorgaans zodanig is dat hierdoor geen reële effecten worden veroorzaakt buiten het terrein van de inrichting. Dit vanwege de geringe intensiteit en de ruime afstand tot de grens van de inrichting. In de onderhavige situatie is dit eveneens het geval. Om die reden heeft de beoordeling betrekking op de volgende verkeersaantrekkende werking van de inrichting als gevolg van de uitbreiding.

De totale verkeersbewegingen van en naar de inrichting in de toekomstige situatie bestaan uit de volgende verkeersbronnen:

- afvoer melk per tankauto (RMO), 3 x per week
- aanvoer veevoeder per bulkauto, 1 x per 7 dagen
- aan/afvoer vee per vrachtauto, 4 x per maand
- veearts/veekoopman per personenauto, 1x per week (ongewijzigd)
- personenauto: 25 x 2 bewegingen per etmaal (ongewijzigd)
- tractorbewegingen op het terrein 6 x per dag, 2 in de avond en 1 in de nachtperiode (ongewijzigd)

Daarmee zijn alle verkeersbewegingen beschreven, de meeste vonden ook al plaats in de bestaande situatie. In de berekening zijn de extra voertuigbewegingen in de tool ingevuld en die geven onderstaande uitkomst:

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit

Extra verkeer als gevolg van het plan		
Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)		5
Aandeel vrachtverkeer		20,0%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO ₂ in µg/m ³	0,02
	PM ₁₀ in µg/m ³	0,00
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in µg/m ³		1,2
Conclusie		
De bijdrage van het extra verkeer is niet in betekenende mate; geen nader onderzoek nodig		

Op grond van de berekening mag geconcludeerd worden dat het extra verkeer niet in betekenende mate bijdraagt en er dus geen nader onderzoek nodig is.

4.6 Externe veiligheid

Ter voorkoming van onveilige situaties is regelgeving vastgelegd met als doel om zowel individuele personen als groepen mensen een minimum beschermingsniveau te bieden tegen een ongeval met gevaarlijke stoffen. Dergelijke ongevallen kunnen ontstaan doordat binnen bedrijven wordt gewerkt met gevaarlijke stoffen, maar ook het transport van gevaarlijke stoffen brengt risico's met zich mee. Tenslotte kunnen ook buisleidingen voor transport van gevaarlijke stoffen in dit verband risicovol zijn. De risico's worden bepaald aan de hand van het zogenaamde plaatsgebonden risico (voor individuen) en het groepsrisico (voor groepen mensen). Voor deze drie situaties is verschillende wet- en regelgeving van toepassing, waarop onderstaand zal worden ingegaan.

Externe veiligheid inrichtingen

Op grond van het Besluit externe veiligheid Inrichtingen (Bevi) moet afstand worden aangehouden tussen risicovolle en risicogevoelige functies. Risicovolle functies betreffen hoofdzakelijk bedrijven die met gevaarlijke stoffen werken, welke veiligheidsrisico's opleveren voor hun directe omgeving. Het onderhavige bedrijf vormt geen inrichting die onder de werkingssfeer van het Bevi valt. In de omgeving van het bedrijf doen zich geen risicovolle inrichtingen voor die van invloed op het plangebied zijn. Bovendien vormt de op te richten nieuwe stal in dit opzicht geen (beperkt) kwetsbaar object in de zin van het Bevi.

Weg- en railtransport gevaarlijke stoffen

De huidige regelgeving voor transport van gevaarlijke stoffen over weg, spoor en water staat beschreven in de circulaire 'Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen' (Crvngs), die te zijner tijd zal worden vervangen door het 'Besluit transportroutes externe veiligheid' (Btev)).

Het bedrijf is gelegen aan de Tsjerkeleane. Over deze weg vindt geen vervoer van gevaarlijke stoffen plaats. Buiten het plangebied komen in de directe nabijheid geen andere wegen of spoorlijnen voor die in dit opzicht veiligheidsrisico's met zich meebrengen. Bovendien ziet het onderhavige plan op de nieuwbouw van een melkveestal. Er is dan ook geen sprake van het oprichten van een nieuw (beperkt) kwetsbaar object.

Transport gevaarlijke stoffen via buisleidingen

Voor transport van gevaarlijke stoffen via buisleidingen geldt het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). In de nabijheid van het plangebied komen geen buisleidingen voor transport voor van gevaarlijke stoffen als bedoeld in voornoemd besluit.

4.7 Bodem

Bij het opstellen van ruimtelijke plannen moet rekening worden gehouden met de bodemkwaliteit ter plaatse. Belangrijkste regelgeving in dit verband is de *Wet bodembescherming*. Voorkomen moet worden dat als gevolg van bodemverontreiniging gezondheidsrisico's ontstaan. De gronden van het plangebied zijn in het verleden in eigendom en gebruik (als cultuurgrond) geweest bij het agrarisch bedrijf. De verwachting is dan ook dat er geen sprake is van bodemverontreiniging en dat de bodem geschikt is voor de nieuwe functie.

4.8 Ecologie

Bij elk ruimtelijk plan dient met het oog op de natuurbescherming rekening te worden gehouden met de *Natuurbeschermingswet* en de *Flora- en faunawet*. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in bescherming van gebieden en van soorten.

Met betrekking tot de *gebiedsbescherming* gaat het om de bescherming van gebieden die zijn aangewezen als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en/of om gebieden die zijn aangewezen als Natura 2000-gebied.

Natura 2000

Om de natuur in Europa als geheel te beschermen en te ontwikkelen, werken de lidstaten van de Europese Unie samen aan een Europees netwerk van natuurgebieden, het Natura 2000-netwerk. De aanwijzing van Nederlandse natuurgebieden die deel uitmaken van dit netwerk is inmiddels in gang gezet. Natura 2000-gebieden in Nederland worden beschermd door de Natuurbeschermingswet 1998. Om schade aan natuurwaarden binnen Natura 2000-gebieden te voorkomen bepaalt de Natuurbeschermingswet dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de aanwezige soorten niet mogen plaatsvinden zonder vergunning.

Het plangebied zelf valt niet binnen de begrenzing van een Natura 2000-gebied. Voor het onderhavige project is een aantal gebieden mogelijk relevant. In de omgeving van het plangebied zijn dit de gebieden Alde Feanen, Duinen Ameland, Duinen Terschelling en de Duinen Schiermonnikoog.

De onderhavige inrichting ligt op een minimale afstand van ca. 9,3 kilometer van deze gebieden. Als een project niet in een Natura 2000-(deel)gebied plaatsvindt, kan het mogelijk toch schade toebrengen aan de natuurwaarden van het betreffende gebied (de zogenaamde externe werking). Als er geen sprake is van mogelijke externe werking of cumulatie is geen vergunning nodig. De wet gaat uit van het 'voorzorgsbeginsel', hetgeen inhoudt dat alle aspecten die met een project samenhangen, welke de instandhoudingsdoelstellingen van het natuurgebied in gevaar kunnen brengen, moeten worden onderzocht. Ingeval van twijfel zal daarom in overleg met het bevoegde gezag (veelal de provincie(s)) globaal moeten worden onderzocht of het project mogelijk (significant) negatieve effecten kan hebben voor het Natura 2000-gebied.

Onder negatieve effecten moet in dit verband worden verstaan: aantasting van de natuurlijke kenmerken van het gebied en verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten dan wel verstoring van soorten. Komt uit deze toets naar voren dat er geen kans bestaat op het optreden van negatieve effecten, dan is er geen vergunning nodig. Bestaat er kans op een mogelijk negatief effect, is er een vergunning noodzakelijk en zullen de mogelijke effecten nader moeten worden onderzocht om te kunnen beoordelen of de vergunning al dan niet kan worden verleend.

Mogelijke effecten van het project

De uitbreiding van de melkveehouderij zal gepaard gaan met een uitbreiding van het aantal dierplaatsen voor vee en zal om die reden leiden tot een toename van ammoniakemissie. Om die reden kunnen negatieve (significante) effecten op de betreffende gebieden niet op voorhand worden uitgesloten. Op 1 juli 2015 is de Programmatische Aanpak Stikstofdepositie (PAS) in werking getreden, waarvoor de Natuurbeschermingswet 1998 is gewijzigd. Binnen deze nieuwe regeling is per natuurgebied ontwikkelingsruimte vastgesteld. Op basis van deze ontwikkelingsruimte kunnen economische ontwikkelingen die tot een toename van stikstofdepositie leiden, mogelijk weer vergund worden op grond van de Natuurbeschermingswet.

De stikstofdepositietoename is berekend met Aerius Calculator. Uit deze berekening blijkt dat de depositietoename zeer beperkt is (lager dan 0,5 mol). Er treden geen andersoortige negatieve effecten voor Natura 2000-gebieden op. Op 3 juli jl. is bij de provincie Fryslân een vergunning op grond van de een Natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd. Deze vergunning is op 22 januari 2016 verleend.

Het onderhavige bestemmingsplan scheidt met de vergroting van het agrarisch bouwperceel de planologische randvoorwaarden voor het voorgenomen initiatief/project waarvoor een Nb-vergunning is aangevraagd. Binnen dit te vergroten bouwvlak zal in de toekomst redelijkerwijs geen verdere uitbreiding van stalruimte kunnen plaatsvinden, dan hetgeen thans wordt aangevraagd. Om die reden zal het bestemmingsplan ten opzichte van het project geen extra negatieve gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden als bedoeld in het bepaalde in artikel 19j, eerste en tweede lid van de Natuurbeschermingswet.

Flora- en Faunawet

Op grond van de Flora- en Faunawet zijn diverse soorten flora en fauna beschermd. De voorgenomen activiteiten mogen geen verstoring van deze beschermde soorten met zich meebrengen. De gronden waarop de nieuwe ligboxstal zal worden gebruikt zijn in de bestaande situatie al sinds jaar en dag in gebruik als bedrijfsperceel. Naar verwachting zijn deze gronden om die reden weinig geschikt voor weidevogels. Ook de aanwezigheid van overige beschermde dier- en plantsoorten ter plaatse is niet aannemelijk. Mochten deze onverhoopt wel aanwezig zijn, dan zal het licht beschermde soorten betreffen, waarvoor vrijstelling kan worden verleend. Nader onderzoek in dit verband wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied is niet gelegen binnen de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur of in de directe nabijheid daarvan.

4.9 Archeologie

Het verdrag van Malta beoogt het cultureel erfgoed in de bodem te beschermen. Eén van de doelstellingen van het Verdrag van Malta is de afstemming van het archeologisch belang met de ruimtelijke ordening. Daarom heeft de wetgever ervoor gekozen om de bescherming van het archeologisch erfgoed in te bedden in de ruimtelijke ordening. Op grond van de Monumentenwet 1988 moeten gemeenten bij de vaststelling van een bestemmingsplan rekening houden met archeologische waarden en verwachtingen (art. 38a). In verband hiermee is een verkennend archeologisch onderzoek uitgevoerd.

Het gemeentelijk beleid volgt de adviezen die zijn opgenomen in de Friese Archeologische Monumenten Kaart Extra (FAMKE). Hieruit blijkt dat het plangebied ligt binnen een zone waar karterend booronderzoek verplicht is bij ingrepen groter dan 500 m² (advies ijzertijd-middel-eeuwen). Er kunnen archeologische resten voorkomen uit de periode midden ijzertijd – nieuwe tijd in de kwelderafzettingen.

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat binnen het plangebied op en in de kwelderafzettingen archeologische resten verwacht konden worden vanaf de late ijzertijd tot in de eerste helft van de nieuwe tijd. Op basis van oude kaarten worden geen resten uit de nieuwe tijd verwacht. Uit het karterend booronderzoek is naar voren gekomen dat er sprake lijkt te zijn van een verjongingsdek. Dit verjongingsdek, dat zandiger is dan de onderliggende laag, is waarschijnlijk afgezet vanuit kleinere geulen die in verbinding stonden met de voormalige Middellzee. Dit moet gebeurd zijn vóór de vorming van de kwelderwal van de Middellzee ten oosten van het plangebied. De hieronder gelegen matig ziltige kleilagen zijn dan afgezet bij de vorming van de oudste kwelderwal in het gebied, dat gevormd is vanaf de vroege ijzertijd. De grens tussen beide fasen van afzetting is niet scherp, maar er is ook geen verlandingslaag aangetroffen. In de boringen zijn geen archeologische indicatoren of verlandingslagen aangetroffen, die duiden op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats. De top van de kwelderafzettingen is in het zuidelijk deel van het plangebied afgegraven. Binnen het plangebied zijn tot de geboorde diepte van minimaal 250 cm-mv geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats. De onderzoeksresultaten geven geen aanleiding voor aanvullend onderzoek.

Ondanks zorgvuldig uitgevoerd onderzoek, kan op basis van de aard van de onderzoeksmethode niet worden uitgesloten dat tijdens graafwerkzaamheden alsnog archeologisch resten worden aangetroffen. De initiatiefnemer is verplicht bij de uitvoering van bodemversturende activiteiten eventuele vondsten en grondsporen te melden bij het ministerie van OCW, conform artikel 53 van de Monumentenwet uit 1988.

4.10 Landschappelijke inpassing

Zoals in paragraaf 3.2 onder provinciaal beleid is aangegeven, stelt de provincie Fryslân de voorwaarde van een goede landschappelijk inpassing van uitbreidingsplannen van grondgebonden agrarische bedrijven, die leiden tot agrarische bouwpercelen groter dan 1,5 ha. Voor het uitbreidingsplan is een landschappelijk inpassingsplan opgesteld¹.

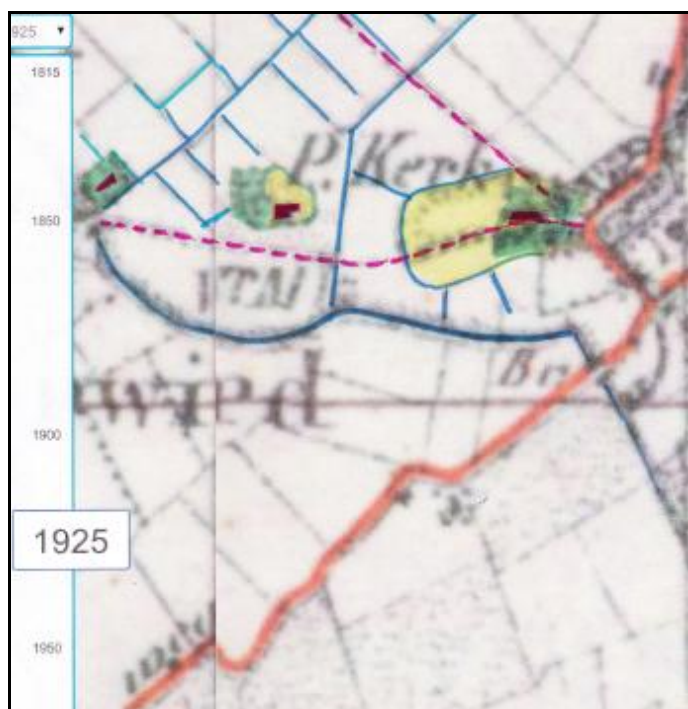
¹ Buro Greet Bierema, Landschappelijke inpassing uitbreiding agrarisch bedrijf Tsjerkeleane 10 te Ingelum

Landschappelijke analyse

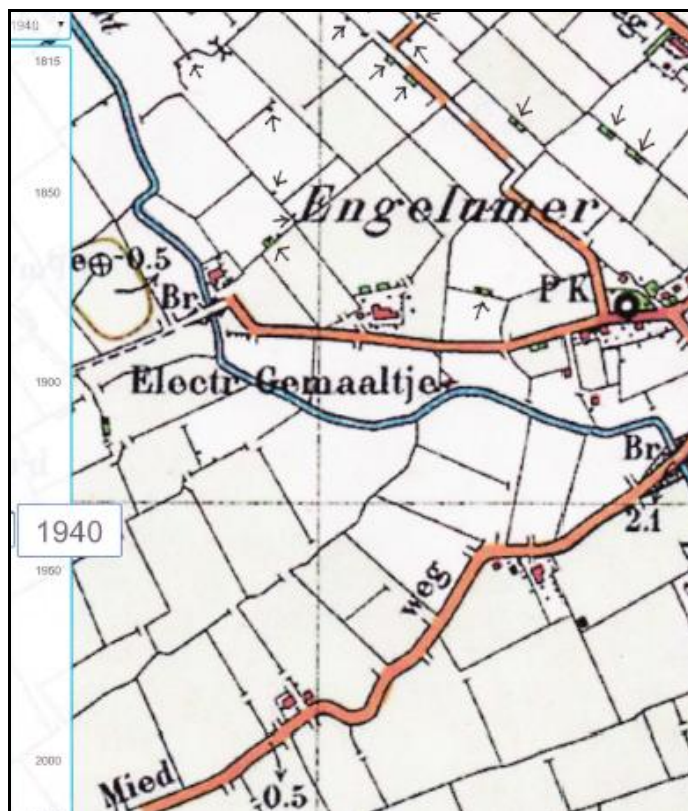
Ingelum is een terpdorp dat enkele eeuwen voor het begin van de jaartelling, op een kwelderrug ten westen van de Middellzee is ontstaan. Het boerenerf Tsjerkeleane 10 is later aan de westzijde van het dorp ontwikkeld op een huisterp.

De historische kaart van 1925 in figuur 5, in zwart-wit, is voor deze analyse ingekleurd, zodat onder anderen de relatie tussen het terpdorp en de huisterp duidelijk wordt. De twee min of meer ovale vormen contrasteren met een nagenoeg recht slotenpatroon. Het voorhuis van de boerderij “kijkt” naar de toren van de kerk, de kaprichting van beide gebouwen is gelijk en beiden hebben een rugdekking van beplanting. In de laagte tussen beide hoogten is een sloot gegraven. Er lag destijds een half verharde route vanuit het dorp naar het westen naar een brug over de Bitgumer Feart en deze liep niet via het erf. Bij die brug en aan de vaart stond ook een boerderij met erfbeplanting. Aan de noordzijde van het boerenerf loopt een sloot noordoost-zuidwest, waar diverse dwarssloten op uitkomen.

Op de historische kaart uit 1940 (figuur 6) is te zien dat de beschreven weg is verhard. Wat daarnaast opvalt, is het feit dat het gebied ten noorden van de Bitgumer Feart geenszins zo open is als aan de zuidzijde ervan. Plukjes groen en stippels langs sloten wijzen op elzen. De pijlen geven die aan. Het landschap was er dus half open.

Figuur 6: topografische kaart 1925

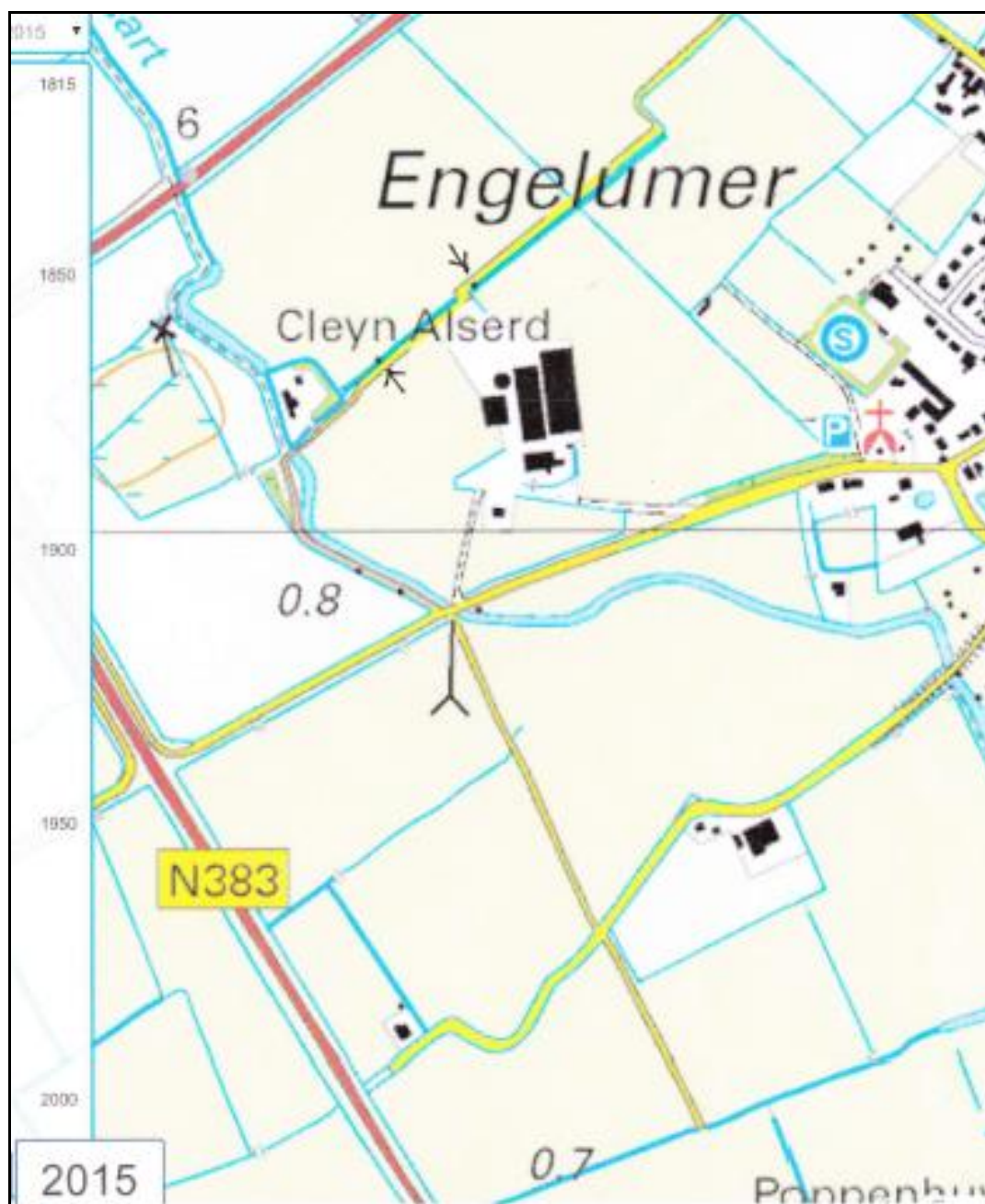
Figuur 7: topografische kaart 1940

De topografische kaart uit 1982 (figuur 7) laat zien dat er een nieuwe weg (de Ingelumerdyk) is aangelegd en dat de oude route als het ware de oprijlaan naar de boerderij is geworden. Er is een fiets-wandel-route aangelegd langs de Bitgumer Feart. Tevens is te zien dat op het boerenerf nummer 10 een ligboxenstal is gebouwd met de kaprichting dwars op de historische boerderij. Dit gebeurde op aanwijzingen van de welstandscommissie. Deze dwarsplaatsing heeft een nieuwe richting geïntroduceerd in de groei van het bedrijf. Op de topografische kaart van 2015 is dit goed te zien evenals een toename van het aantal wegen rond de boerderij. Het aantal sloten is echter afgenomen. Aan het boerenerf is een tweede bedrijfswoning toegevoegd met een nieuwe ontsluitingsweg voor groot verkeer vanaf de N383. De opslag van het voer ligt aan de noordzijde van de bebouwing tot aan de reeds eerder beschreven noordoost-zuidwest sloot. In de teen van deze sloot staan aan de noordzijde twee (oude) elzen. Het bedrijf ligt vrij in de ruimte.

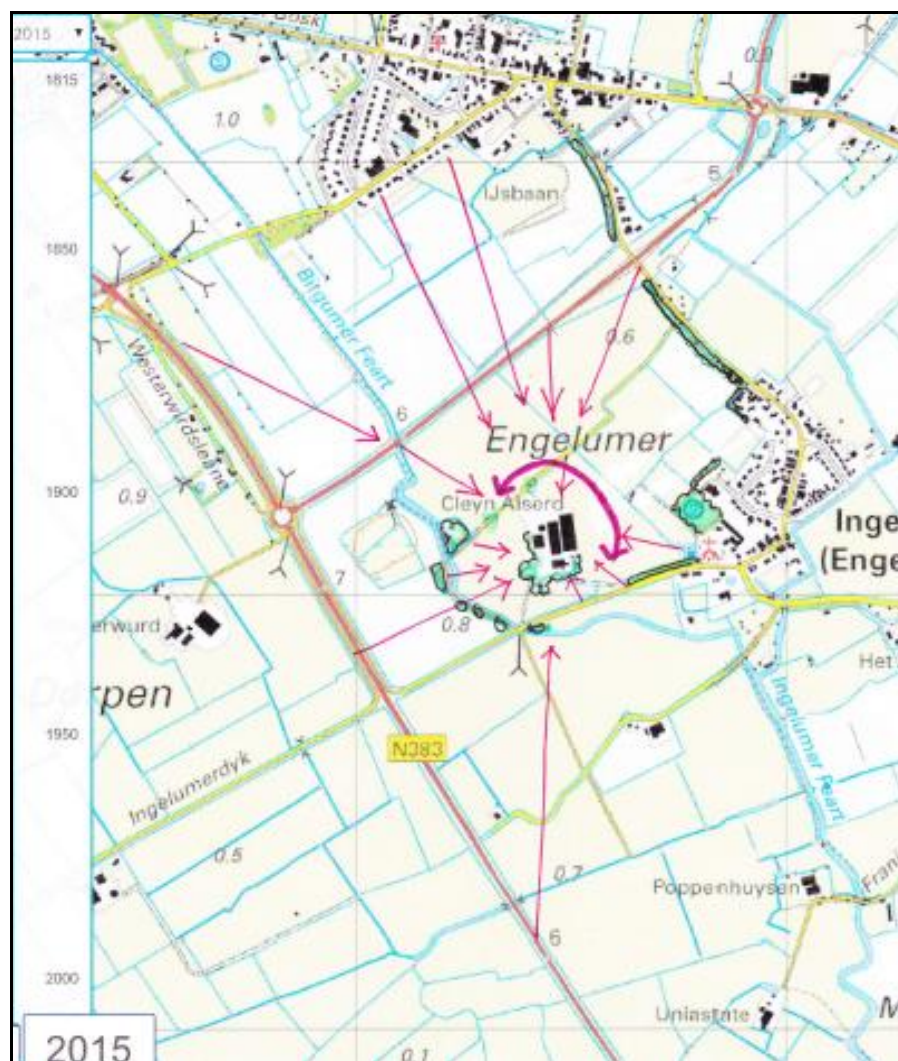

Figuur 8: topografische kaart 1982

De zichtbaarheid van het erf en zijn bebouwing is op de kaart uit 2015 (figuur 8) aangeduid. Aan de zuid- en westzijde is deze voornamelijk door beplanting ingepast, maar vanaf de oost- en noordzijde zijn met name de laatst gebouwde stal en de voeropslag goed zichtbaar. Vooral de bewoners van de rij woningen in Bitgummole en de verkeersdeelnemers op de dwarsontsluitingsweg van de N383 kijken op het silhouet van het achtererf uit. Er is geen beplanting aan deze zijde toegevoegd. De stal staat aan twee zijden vrij in het gras. De voersilo's zijn voor een deel met een grondwal omgeven. Dit deel is het minst fraaie deel van het erf.

Figuur 9: topografische kaart 2015

Figuur 10: zicht vanuit omgeving op het erf

Het voornemen is om naast en tegen de laatst gebouwde stal aan een even lange stal te bouwen. Zo zal een twee-kap ontstaan. De bestaande werktuigenberging wordt naar het zuiden uitgebreid. Het compacte bebouwingsbeeld blijft gehandhaafd. De ruimte voor voeropslag neemt nauwelijks toe. De koeien lopen niet in de weide.

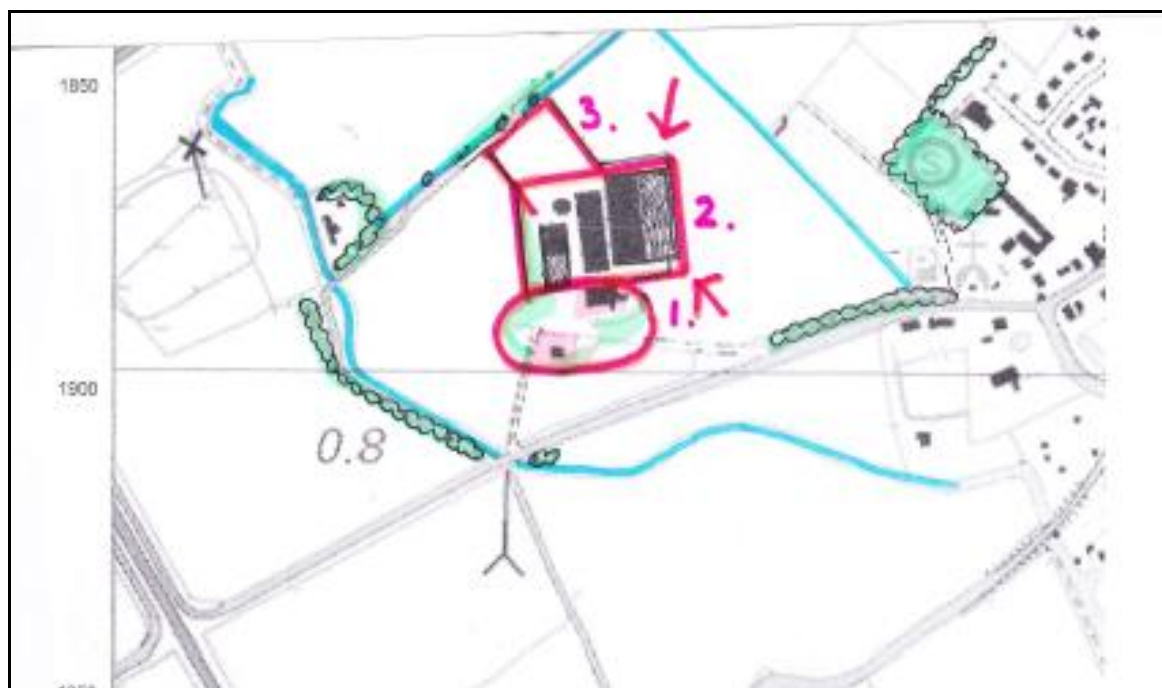
Advies

Door de tijd heen is een driedeling op het bedrijf ontstaan. Deze blijft bij de toename in bebouwing gehandhaafd. De driedeling is in figuur 10 aangegeven.

Deel 1 wordt gevormd door een forse kop-hals-rompboerderij met een hoog rood dak op het schuurgedeelte en twee markante bedrijfswoningen onder een grijs dak. Deze bebouwing is voldoende omgeven door erfbeplanting. Deze bestaat onder anderen uit kastanje, leilinde, esdoorn, es, els en fruitbomen. De twee wegen naar het erf toe komen op dit gebied binnen. Grachten horen bij dit gebied.

Deel 2 wordt gevormd door de bebouwing parallel aan elkaar, haaks op deel 1. Aan de westzijde is langs de gesloten zijde van de werktuigenberging kortgeleden een houtsingel aangebracht met els, wilg, meidoorn en kornoelje.

Deel 3 wordt gevormd door de berging van voer. De verdraaiing van dit gebied heeft te maken met het verkavelingspatroon uit het verleden. Door die verdraaiing staat de laatst bebouwde stal markant aan de rand van deel 2.

Figuur 11: dieldeling erf

In de visie van de Nije Pleats-opzet worden vier belangrijke punten genoemd in verband met de landschappelijke inpassing. In de eerste plaats zou er in principe structurele beplanting moeten staan op de hoekpunten van het totale erf. Tussen die punten staat ook beplanting, maar dat hoeft niet voor alle zijden te gelden. Maatwerk bepaalt hoe. In de tweede plaats mag de trots van het erf zichtbaar zijn. De voeropslag is meestal het minst fraaie deel van het erf, zodat hiervoor extra aandacht noodzakelijk is voor de landschappelijke inpassing. In de vierde plaats worden deze grote bedrijven op een cultuurhistorische locatie onderverdeeld in twee delen: het historische deel en het nieuwe bedrijfsdeel. Het historische deel vertegenwoordigt Fryslân en het andere deel internationale ontwikkelingen.

Twee onderdelen van de landschappelijke inpassing; de beplanting en de bebouwing***De beplanting***

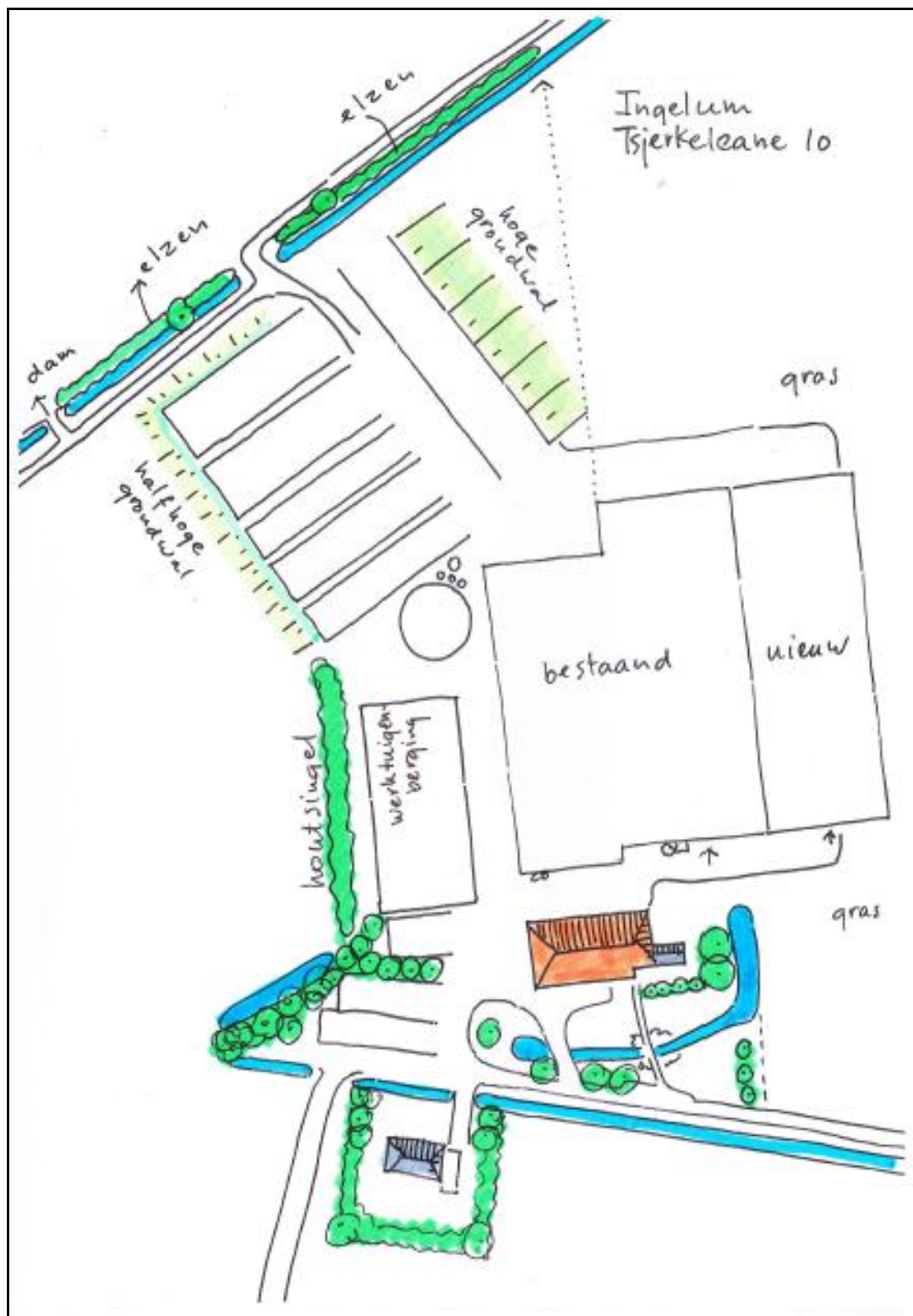
Het betekent voor dit erf dat beplanting op de hoeken aan de noordzijde van het erf mist en dat de voeropslag landschappelijk beter zou moeten worden ingepast. De oplossing is gevonden in een rij elzen aan de noordzijde van de bestaande sloot, evenwijdig aan deel 3. Deze oplossing refereert aan de rijen elzen in dit gebied, zoals te zien is op de kaart uit 1940. De rij heeft niet dezelfde lengte als deel 3, maar is langer, omdat zo ook deels het zicht op de zijkanten van deel 3 wordt belemmerd. De lengte komt zo overeen met de lengte van de beplanting in deel 1. De twee beplantingszones zijn noodzakelijk om de bebouwing te omvatten.

Om de kuilplaats aan de open noordoostzijde beter in te passen wordt de grondwal daar verhoogd. Aan de zuidwestzijde is voldoende beplanting op het erf en in de omgeving aanwezig. De elzen worden aan de noordzijde van de sloot geplant aan weerszijden van de twee bestaande elzen. Ze komen in de teen van de sloot en worden op een meter van elkaar geplant. Zo ontstaat al gauw een dicht groen scherm dat de functionaliteit van deel 3 niet belemmert en dus de meeste kans van slagen heeft.

Het is van groot belang dat deel 1 erfbeplanting in de vorm van vele bomen behoudt. Dit houdt in dat bij noodzakelijke kap ook weer nieuwe (park-)bomen worden geplant.

De bebouwing

Het betekent dat er voor kan worden gekozen om de twee-kap zichtbaar te laten zijn, als uitdrukking van de trots van het bedrijf. Op deze locatie is hiervoor gekozen. Dit betekent uitdrukkelijk dat de aanbouw zeer zorgvuldig moet plaats vinden. Er moet een eenheid ontstaan in vorm, kleur en materialen. Witte windveren benadrukken te veel de grote maat en dienen dezelfde keur als het dak te krijgen. Dat geldt dus ook voor die van de bestaande stal. De werktuigenberging en de eerste stal krijgen ook geen witte windveren.

Figuur 12: landschappelijke inpassing toekomstig erf

4.11 Water

Vanwege het belang van het water in de ruimtelijke ordening, moet bij nieuwe ruimtelijke plannen worden aangegeven op welke wijze in het plan rekening is gehouden met de gevolgen voor de waterhuishouding. De verplichting hiertoe vloeit voort uit het bepaalde hieromtrent in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Waterschappen moeten daarom in een vroeg stadium betrokken worden bij het opstellen van ruimtelijke plannen. Door middel van de digitale watertoets is het Wetterskip Fryslân op de hoogte van de plannen gesteld. Op 9 december 2015 heeft het Wetterskip advies uitgebracht, dat in het onderstaande is samengevat. Het volledige advies is opgenomen als bijlage 5.

Drooglegging

Bij het realiseren van bebouwing en het aanleggen van de verharding is het nodig om rekening te houden met voldoende drooglegging om bijvoorbeeld opdrijven van verharding te voorkomen. Het plangebied ligt in een peilgebied met een zomerpeil van -0,75 m en een winterpeil van -0,95 m NAP'. De geschatte gemiddelde maaiveldhoogte ligt tussen de +0,00 m NAP en de +0,30 m NAP. Het Wetterskip adviseert voor bebouwing met kruipruimte een drooglegging van 1,40 m en voor bebouwing zonder kruipruimte een drooglegging van 0,70 m gerekend vanaf de te realiseren bovenkant vloer. Ook voor verharding adviseert men een drooglegging van 0,70 m.

Realisatie kelder

Onder de stal zal een kelder worden gerealiseerd. Het Wetterskip adviseert om ondergrondse constructies altijd waterdicht aan te leggen om (toekomstige) wateroverlast te voorkomen. Ook als een kelder in de bestaande situatie boven de heersende grondwaterstand wordt aangelegd is het advies om deze waterdicht te realiseren.

Toename verharding

Als gevolg van de realisatie van het plan neemt de hoeveelheid verhard oppervlak toe met meer dan 1.50 m². Vanaf 1 oktober 2015 is de grens voor compensatie in verband met toename verharding in het buitengebied opgeschoven van 200 m² naar 1.500 m². Wanneer een terrein onverhard is kan hemelwater infiltreren in de ondergrond. Door verharding van (een deel van) het gebied stroomt het hemelwater versneld af. Hierdoor belast u het oppervlaktewater extra. Het verhard oppervlak neemt door de realisatie van het plan toe met 3.038 m². Om overlast te voorkomen is het nodig dat de initiatiefnemer de toename aan verhard oppervlak compenseert. Wij hanteren hiervoor een compensatienorm van 10 %. Voorliggend plan moet ter compensatie voorzien in minimaal 300 m² nieuw oppervlaktewater.

Deze benodigde compensatie zal worden gerealiseerd door een bestaande sloot over een lengte van 240 meter met 1,25 meter te verbreden, zoals aangegeven in figuur 13. Hiermee wordt voldaan aan de gewenste compensatie.

Figuur 13: te verbreden sloot in verband met compensatie toename verhard oppervlak

Waterkwaliteit /afval- en regenwater

Binnen de inrichting komen de volgende afvalwaterstromen vrij:

- niet verontreinigd hemelwater van opstallen en verharde terreingedeeltes;
- verontreinigd hemelwater vanuit de opslag voor vaste mest en kuilvoer;
- spoel- en schrobwater vanuit de stallen;
- spoelwater afkomstig van het spoelen van de melkleidingen.

De inrichting is gelegen in het buitengebied van de gemeente Menameradiel. Dit gebied beschikt niet over een gemeentelijk rioolstelsel. Niet verontreinigd hemelwater afkomstig van opstallen en verharde terreingedeeltes wordt via diverse hemelwaterafvoeren geloosd op het omringende slotenstelsel (oppervlaktewater) dan wel in de bodem. Het verontreinigde hemelwater vanuit de opslag voor vaste mest wordt geloosd op de ondergelegen kelder.

Het Wetterskip geeft aan dat het aantal overstortingen van rioolwater en de belasting van rioolwaterzuiveringen zoveel mogelijk moeten worden beperkt. Daarvoor moet regenwater en rioolwater zoveel mogelijk gescheiden worden afgevoerd. Het hemelwater afkomstig van verhard oppervlak kan onder nadere voorwaarden geloosd worden op het oppervlaktewater.

Om een goede waterkwaliteit te realiseren is het nodig dat voorkomen wordt dat milieubelastende stoffen in het oppervlaktewater terecht komen. De bouwwijze en onderhoudstechniek moeten emissievrij zijn. Ook is het nodig dat gebouwd wordt met milieuvriendelijk en duurzaam materiaal. Voorkomen moet worden dat mest, voederresten en perssappen in het oppervlaktewater terecht komen. Voldaan moet worden aan het Besluit algemene regels voor inrichtingen.

4.12 Lichthinder

Net als bij de bestaande ligboxenstallen zijn de zijgevels van de nieuwe stal open. Deze gevels worden bekleed met winddoek voor een goede ventilatie. Dit is nodig voor het dierwelzijn. Koeien gedijen beter in een stal waar goed geventileerd wordt. Daarnaast is het nabootsen van een dag en nachtritme van groot belang voor het dierwelzijn van de koeien. Om lichthinder naar de omgeving toe te voorkomen wordt de nieuwe stal uitgevoerd met niet lichtdoorlatend winddoek. Ook de bestaande stal is al met dergelijk doek uitgevoerd. De verlichting brand tot maximaal 22.00 uur 's avonds. Rond 06.00 uur gaat de verlichting weer aan, voordat men gaat melken. In de zomerperiode zal de verlichting ook overdag niet vaak aan zijn. Lichthinder ten aanzien van de aanwezige flora en fauna en naar de omgeving wordt daardoor zoveel mogelijk beperkt. Bij de keuze van verlichting in de nieuwe stal wordt hier ook rekening mee gehouden. We kunnen concluderen dat lichthinder geen belemmering zal vormen voor de realisering van de nieuwe stal.

4.13 Grondgebondenheid

Op grond van de provinciale verordening Romte (2014) wordt aan schaalvergroting binnen de melkveehouderij de voorwaarde van grondgebondenheid gesteld. Op basis van deze verordening is een veehouderij grondgebonden wanneer het voor het vee benodigde ruwvoer overwegend - d.w.z. in ieder geval meer dan de helft - afkomstig is van de bij het bedrijf behorende landbouwgrond. De provincie hanteert hierbij de vuistregel van ruim 0,3 hectare of meer per GVE (= 1 melkkoe). Dit richtgetal is een gemiddelde voor efficiënt producerende veebedrijven. Het getal houdt geen rekening met individuele omstandigheden, bijv. een veehouder die veel ruwvoer per ha produceert. Onder de bij het bedrijf behorende landbouwgrond wordt verstaan landbouwgrond in de directe omgeving van het bedrijf waar het bedrijf structureel, bij voorkeur op basis van eigendom of langdurige pacht, over kan beschikken. In de regel is 20 km een afstand waarbinnen een agrarisch bedrijf nog adequaat de bijbehorende grond kan verzorgen en benutten, en daarop toezicht kan uitoefenen.

Naast deze GVE methode kan een veehouder op basis van individuele gegevens bepalen hoeveel hectares hij in gebruik/beheer moet hebben voor de gewenste mate van zelfvoorziening. Deze methode houdt rekening met individuele omstandigheden en biedt ruimte voor maatwerk. Per bedrijf zijn gegevens nodig over de omvang van de veestapel en de hoeveelheid grond in gebruik en beheer, productie en samenstelling van melk, mest en ruwvoer en mestafzet.

De initiatiefnemer heeft de grondgebondenheid laten onderbouwen door middel van een deskundigenrapportage². In deze rapportage is – kort samengevat – de onderstaande informatie opgenomen:

- a. de energiebehoefte van de gevraagde veestapel;
- b. de energieproductie van eigen ruwvoer in de bestaande situatie (2016);
- c. de voerproductie in verhouding tot de gevraagde veestapel.

Ad a. de energiebehoefte van de gevraagde veestapel

De voerbehoefte van een veestapel kan worden berekend op basis van voermodellen. Het meest actuele model is het BEX model, dat ook gebruikt wordt in 5.1.2e van mestbeleid en de Kringloopwijzer. De behoefte aan voer op het bedrijf van 5.1.2e is berekend met dit model.

² Grondgebondenheidsplan melkveebedrijf Bakker, 3D Agro Advies te Jellum, 01.12.15

Tabel 1. Energiebehoefte geprognosticeerde veestapel

Energie (VEM) behoefte vee			
Veestapel opbouw	2016	2017	2018
Koeien	400	520	671
Pinken	127	186	186
Kalveren	140	186	186
Totale melkproductie (kg)	3.840.000	4.992.000	6.441.600
% vet	4,23	4,23	4,23
% eiwit	3,57	3,57	3,57
kVEM behoefte totale melkveestapel	3.385.342	4.462.133	5.536.839

Ad b. de energieproductie van eigen ruwvoer in de bestaande situatie (2016)

De productie van voer van eigen bodem kan berekend worden met de kringloopwijzer. Het model berekent per jaar wat de bodemproductie is geweest op basis van de dan geldende omstandigheden. Uiteraard kunnen de omstandigheden van jaar tot jaar verschillen, zoals variatie in bijvoorbeeld temperatuur en neerslag. Uit praktijkonderzoek blijkt dat de gerealiseerde voerproductie (per ha) in het verleden een goede voorspeller is van de voerproductie (per ha) in de toekomst.

Voor de initiatiefnemer zijn op basis van de Kringloopwijzer de werkelijke productiegegevens bekend. Voor de toekomstige, verwachte productie is gebruik gemaakt van het gemiddelde van de gegevens over de jaren 2013 en 2014. Deze gegevens zijn opgenomen in de tabellen 2 en 3.

Tabel 2. Energieproductie eigen ruwvoer o.b.v. positie 2016

Uitgangspunten voerproductie		
	2016	
Bedrijfs grootte		
Eigendom	117,35	
Pacht	-	
Erfpacht	14,54	
Liberale pacht	3,50	
Verhuur aan akkerbouwer	6,50	
Terughuur van akkerbouwer	19,50	
Totaal	148,39	
Grondgebruik		kVEM/ha
Grasland	132,40	13.000
Snijmais	15,00	21.000
totale oppervlakte	147,40	
Voerproductie totaal		
VEM	2.036.200	

Tabel 3. Confrontatie voerproductie en voeraanbod (kVEM)

	2016	2017	2018
Voerproductie <u>op basis van huidig areaal</u>	2.036.200	2.036.200	2.036.200
Voerbehoefte veestapel	3.385.342	4.462.133	5.536.839
Afdekking (%) behoefte ruwvoer met eigen voer	120%	91%	74%

In tabel 2 is zijn de huidige grondposities (op basis van 2016) weergegeven. Hieruit blijkt dat de totale huidige voerproductie 2.036.200 VEM bedraagt. In tabel 3 is de voerbehoefte voor onder meer de gevraagde situatie (2018) gedeeld door de huidige voerproductie. Daar uit blijkt dat bij de gevraagde veestapel 74% van het ruwvoer zelf geproduceerd wordt. Hiermee wordt voldaan aan de provinciale normen voor grondgebondenheid.

4.14 Kabels en leidingen

Binnen het plangebied of in de buurt hiervan zijn geen kabels en leidingen aanwezig waarmee bij de vaststelling van dit wijzigingsplan rekening moet worden gehouden.

HOOFDSTUK 5. JURIDISCHE PLANBESCHRIJVING

5.1 Toelichting op het juridische systeem

Het onderhavige bestemmingsplan regelt de gebruiks- en bebouwingsmogelijkheden van de gronden binnen het plangebied. Het gebruik van de gronden wordt vastgelegd in de bestemmingsregels en op een digitale verbeelding. Dit vormt het juridisch bindende deel van het bestemmingsplan. In de toelichting wordt de keuze voor de bestemming gemotiveerd.

In dit bestemmingsplan worden de relevante artikelen uit het bestemmingsplan “Buitengebied” van toepassing verklaard op het plangebied. Naast de planregels van algemene aard betreft het in het bijzonder de planregels, zoals die zijn opgenomen in de bestemming “Agrarisch met waarden – open gebied”. Op deze laatstgenoemde regels wordt onderstaand kort ingegaan.

5.2 Toelichting op de bestemming

Agrarisch

De bestemming “Agrarisch” voorziet in het gebruik van gronden en gebouwen ten behoeve van de uitoefening van een grondgebonden agrarisch bedrijf. De gronden zijn daarnaast bestemd als cultuurgrond en in ondergeschikte mate voor kleinschalige duurzame energiewinning, nutsvoorzieningen, ontsluitingswegen en agrarische kavelpaden.

De bebouwing moet binnen het bouwvlak worden opgericht. De bouwhoogte van bedrijfsgebouwen en overkappingen mag maximaal 14 meter bedragen, waarbij een maximale goothoogte van 5 meter is toegelaten. De dakhelling moet minimaal 15° bedragen. Per bedrijf mogen twee bedrijfswoningen worden gebouwd. De maximale oppervlakte van bedrijfswoningen bedraagt 150 m², met een hoogte van maximaal 9 meter en een goothoogte van ten hoogste 6 meter.

Mest- en sleufsilos mogen uitsluitend achter de bedrijfswoning worden gebouwd.

HOOFDSTUK 6. UITVOERBAARHEID

Wettelijk bestaat de verplichting om inzicht te geven in de uitvoerbaarheid van een bestemmingsplan. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt in de maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid.

6.1 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Het voorontwerp van het wijzigingsplan is voor (het wettelijk verplichte) overleg aan de provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân gezonden en heeft voor inspraak gedurende zes weken ter inzage gelegen. Onderstaand zijn de reacties die op het plan zijn binnengekomen weergegeven en zijn deze van commentaar voorzien. De reacties zijn opgenomen in bijlage 3.

Provincie Fryslân (overlegreactie ex artikel 3.1.1 Bro)

De provincie heeft in haar overlegreactie diverse opmerkingen op het voorontwerp van het bestemmingsplan geplaatst.

- Grondgebondenheid
De vergroting van een agrarisch bouwvlak naar 3 ha. is op grond van de provinciale verordening Romte 2014 enkel mogelijk wanneer het een grondgebonden agrarisch bedrijf betreft. In het plan is geen aandacht aan grondgebondenheid besteed.

Commentaar:

In hoofdstuk 3, paragraaf 4.13 van de toelichting is de tekst aangevuld met een onderbouwing van het grondgebonden karakter van het onderhavige agrarisch bedrijf.

- Landschap
De provincie kan instemmen met de voorwaardelijke bepaling, zoals die in de planregels is opgenomen, ter borging van de uitvoering van de landschappelijke inpassing en gaat er daarbij van uit dat het advies van Nije Pleats de basis zal vormen voor het op te stellen landschappelijk inpassingsplan.

Commentaar:

Voor de voorgenomen uitbreiding van het bedrijf is een landschappelijk inpassingsplan opgesteld. De resultaten hiervan zijn in paragraaf 4.10 verwoord.

- Kleinschalig kamperen
In de gebruiksregels wordt ruimte geboden voor kleinschalig kamperen. Daarbij is geen rekening gehouden met de bepalingen hieromtrent uit de verordening. Verzocht wordt de regels hier op aan te passen.

Commentaar:

De regels zijn aangepast met dien verstande dat het aantal standplaatsen is gemaximaliseerd tot 15 en is bepaald dat het kamperen op of aansluitend aan de bedrijfskavel moet plaatsvinden.

- Duurzame energie

De provincie wijst er op dat op grond van de verordening het oprichten van nieuwe windturbines bij agrarische bedrijven niet is toegestaan. Voor wat betreft de mogelijkheden voor opwekking van zonne-energie wordt gewezen op de toelaatbaarheid van zonnepanelen op het dak, maar wordt tevens aangegeven dat opstellingen voor opwekking van zonne-energie op het erf enkel toelaatbaar zijn als het op te wekken vermogen is afgestemd op het eigen verbruik binnen het bedrijf. Gevraagd wordt de regels op deze beide punten af te stemmen.

Commentaar:

De mogelijkheid om windturbines te plaatsen was reeds in het voorontwerp uitgesloten via de begripsbepaling voor kleinschalige duurzame energiewinning. In de bestemmingsomschrijving van de bestemming "Agrarisch" is in aanvulling hier op de opwekking van windenergie uitgesloten.

- Natuurbeschermingswet

Voor de uitbreiding van het agrarisch bedrijf is een aanvraag voor een Nb-wetvergunning aangevraagd. De provincie vraagt het onderhavige bestemmingsplan niet eerder in procedure te brengen dan nadat de Nb-wetvergunning is verleend of duidelijk is geworden dat deze kan worden verleend.

Commentaar:

De beschikking is inmiddels door GS afgegeven (22 januari 2016).

5.1.2e te Bitgummole (inspraakreactie)

5.1.2e heeft door middel van een mondelinge zienswijze gevraagd of op het erf bomen kunnen worden geplant om zo lichtvervuiling te voorkomen.

Commentaar:

In paragraaf 4.12 van de toelichting is aandacht besteed aan het aspect lichthinder en de maatregelen die het bedrijf zal treffen om deze vorm van hinder zoveel mogelijk te voorkomen. In verband met de landschappelijke inpassing zal een advies van de Nije Pleats worden gevraagd. De mogelijkheid bestaat dat vanwege dit belang de aanplant van bomen wenselijk is. Mogelijkerwijs kunnen bomen eventueel licht verder afschermen, maar eventuele lichthinder wordt zoveel mogelijk voorkomen door de voorgenomen maatregelen als in paragraaf 4.12 beschreven.

5.1.2e, FNP-fractie

5.1.2e heeft de volgende opmerkingen:

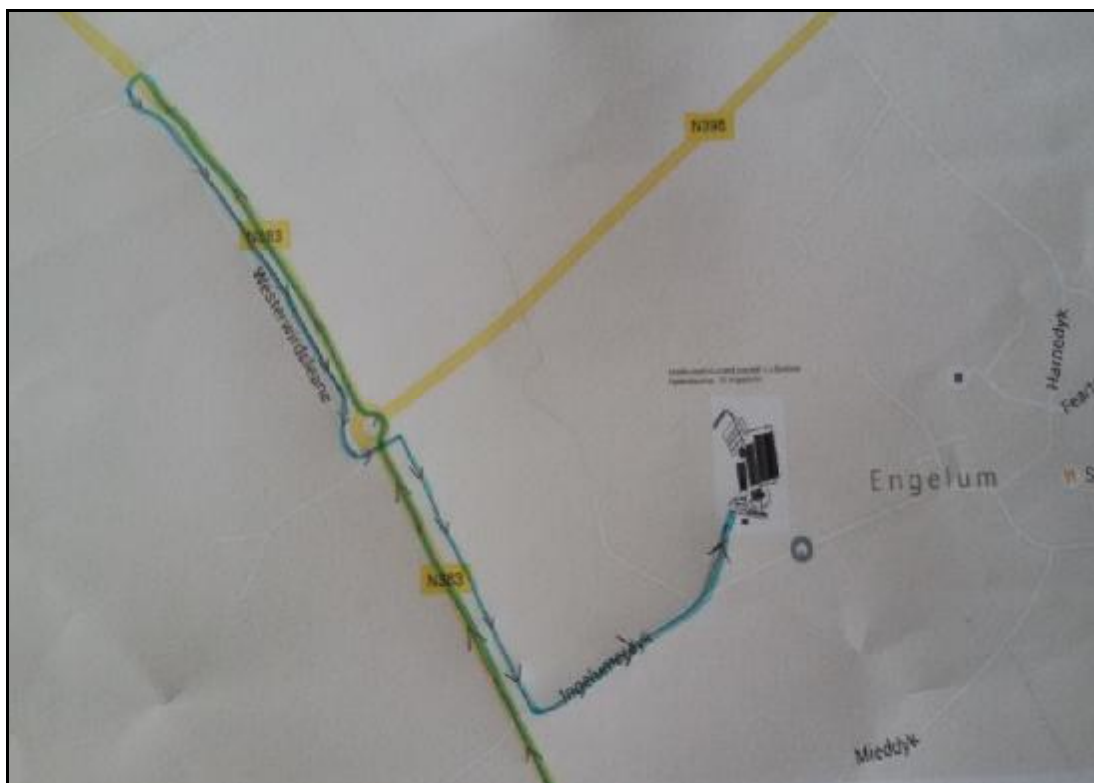
- Het mestuitrijden en de afvoer van dood vee is niet meegenomen.
- Er wordt 1 voerwagen genoemd voor zowel de bestaande en toekomstige situatie, maar er vindt een verdubbeling van vee plaats.
- Het verkeer van en naar het bedrijf zal via de dorpen moeten rijden.
- Er moet meer aandacht worden besteed aan de landschappelijke inpassing, waarbij ook de bestaande situatie moet worden betrokken.

Commentaar:

Bij de vorige uitbreiding van het melkveebedrijf, waarbij de veebezetting is gegroeid van 220 stuks melkvee naar 552 stuks heeft een akoestisch onderzoek plaatsgevonden. Daarbij zijn de verkeersbewegingen van het en naar het bedrijf en de bewegingen op het bedrijf zelf (waaronder het mestuitrijden) betrokken. Uit dit onderzoek is destijds gebleken dat de activiteiten van de inrichting binnen de daarvoor geldende normen van de Wet geluidhinder blijven.

In de nieuwe situatie zal het melkvee met nog eens 119 stuks toenemen. Door vrachten te combineren, zal een significante toename aan verkeersbewegingen kunnen worden voorkomen. Dit geldt ook voor het uitrijden van mest en de afvoer van dood vee. Al met al zal de toename van verkeer zeer beperkt blijven, zoals ook in paragraaf 4.2 is aangegeven.

De agrarisch ondernemer is zelf in contact met bewoners uit de omliggende dorpen over de afwikkeling van verkeer en heeft een route samengesteld waarbij de dorpen kunnen worden ontzien. Hij heeft afspraken met de vervoerders over deze voorkeursroute. Deze route is in onderstaande figuur weergegeven.

Figuur 5: afwikkeling verkeer van en naar het bedrijf

Tenslotte kan worden vermeld dat inmiddels een landschappelijk inpassingsplan is opgesteld. De resultaten hiervan zijn verwerkt in paragraaf 4.10.

6.2 Economische uitvoerbaarheid

De gemeente is niet in financiële zin betrokken bij de realisering van de uitbreiding van het bedrijf. De gemeente is met de initiatiefnemer een planschadeovereenkomst aangegaan. Op grond van het voorgaande kan worden aangenomen dat de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan is gegarandeerd.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	30, 35